

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل
دانشکده پرستاری-مامایی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته پرستاری مراقبت ویژه

عنوان:

مقایسه ویژگی‌های روان‌سنجی "مقیاس رفتاری درد" و "مقیاس غیرکلامی

درد" در بخش های مراقبت ویژه شهر اردبیل

استاد راهنما:

دکتر مهدی حیدرزاده

نگارش:

هدی چوکلائی

زمستان ۱۳۹۴

شماره پایان نامه: ۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سپاس بیکران خدای را که برای حکمتش برگرداننده‌ای و برای عطایش بازدارنده‌ای نیست. پروردگار یکتایی که هستی‌ام بخشید و به طریق علم و دانش رهنمون شد و به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرم نمود و خوشه‌چینی از علم و معرفت را روزی‌ام ساخت.

ماحصل آموخته‌هایم را تقدیم می‌کنم به آنان که رزق روح شده‌اند، جرأت می‌بخشند

و روشنم میدارند...

به خدایی

که آفرید جهان را، انسان را، عقل را، علم را، معرفت را، عشق را

که هرچه دارم از اوست..

به شهدای سرزمینم

به مرغان قدسی عالم بقاء که عاشقانه رفتند تا جاودانه بمانیم..

به پدرمهربانم

به او که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی ایستادگی را تجربه کنم..

به مادر عزیزتر از جانم

دریای بیکران فداکاری و عشق، که وجودم برایش همه رنج بود و وجودش برایم همه مهر..

به خواهران عزیزم

به مهربان فرشتگانی که همواره پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بوده اند..

و

به او، که آموخت مرا تا پیاموزم

به استاد فرهیخته و شایسته ام؛ جناب آقای دکتر حیدرزاده

که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودند..

تشکر و سپاس بیکران از؛

اساتید بزرگوار؛ جناب آقای دکتر ندر محمدی و سرکار خانم دکتر آقا محمدی که زحمت داوری این

رساله را متقبل شدند

اساتید محترمی که در طول دوران تحصیلی ام در دوره کارشناسی ارشد، جهت آموزش و ارتقای علمی

بنده زحمت کشیده اند

و

ارزیابان گرامی ام، که در پژوهش حاضر مرا همراهی نمودند چرا که بدون کمک آنان تامین این پایان

نامه بسیار مشکل می نمود

چکیده:

مقدمه: یکی از موانع اصلی کنترل درد در بیماران تحت تهویه مکانیکی در بخش‌های مراقبت ویژه، فقدان ابزار مناسب برای بررسی و تشخیص درد می‌باشد، در این مطالعه قصد بر آن است تا ویژگی‌های روان‌سنجی "مقیاس رفتاری درد" و "مقیاس غیرکلامی درد" با یکدیگر مقایسه شود.

روش کار: چهار ارزیاب با استفاده از دو مقیاس BPS و NVPS، ۶۰ بیمار تحت تهویه مکانیکی و بستری در بخش‌های مراقبت ویژه داخلی، جراحی، تروما و نورولوژی را در ۶ زمان متفاوت (قبل، حین و بعد از دو اقدام غیردردناک و دردناک) مشاهده نمودند. سپس آزمون مجدد در ۳۳ نفر از شرکت‌کنندگان ۸-۱۲ ساعت بعد در ۶ زمان انجام شد.

یافته‌ها: ضریب آلفای کرونباخ برای هر دو مقیاس BPS و NVPS، به ترتیب ۰/۷۴۹ و ۰/۸۰؛ و ضریب همبستگی بین آزمون و آزمون مجدد برای BPS ($r=0.52-0.78$) و برای NVPS ($r=0.46-0.95$) بدست آمد. اختلاف معنی‌دار در نمره درد حین اقدام دردناک و غیردردناک ($p < 0.001$) و وجود نمره درد بالاتر در افرادی که درد را تأیید می‌کردند ($p < 0.001$) به ترتیب نشان‌دهنده روایی افتراقی و روایی ملاکی خوب برای هر دو مقیاس می‌باشد.

نتیجه‌گیری: BPS و NVPS (اصلاح شده) از ویژگی‌های روان‌سنجی خوب برخوردار می‌باشند و می‌توانند به عنوان مقیاس‌های روا و پایا، جهت ارزیابی درد در بیماران تحت تهویه مکانیکی مورد استفاده قرار گیرند.

کلمات کلیدی: روان‌سنجی، ارزیابی درد، بخش مراقبت ویژه، مقیاس‌های ارزیابی درد

فهرست مطالب

فصل اول: بیان مسئله	۱
۱-۱ مقدمه	۲
۱-۲ تعریف واژه‌ها	۸
۱-۳ اهداف و فرضیات	۸
۱-۳-۱ هدف کلی طرح	۸
۱-۳-۲ اهداف اختصاصی	۸
۱-۳-۳ هدف کاربردی	۱۰
۱-۴ سوالات پژوهش	۱۰
۱-۵ فرضیات پژوهش	۱۰
فصل دوم: چهارچوب پنداشتی	۱۲
۲-۱ مروری بر متون نظری	۱۳
۲-۱-۱ مقدمه	۱۳
۲-۱-۲ تعریف و تاریخچه درد	۱۴
۲-۱-۳ نظریه‌های درد	۱۶
۲-۲ اهمیت درد در بیماران بستری	۲۱
۲-۲-۱ ابزارهای ارزیابی درد	۲۴
۲-۲-۳ درد در بیماران بخش ویژه	۲۸
۲-۳-۱ مقیاس‌های رفتاری درد	۳۰

۳۹ ۲-۴ مروری بر مطالعات تجربی
۵۰ ۲-۵ ضرورت پژوهش
۵۱ فصل سوم: روش شناسی
۵۲ ۳-۱ نوع پژوهش
۵۳ ۳-۲ روایی و پایایی ابزار اندازه گیری
۵۴ ۳-۲-۱ روایی محتوایی
۵۵ ۳-۲-۲ روایی سازه
۵۵ ۳-۲-۳ روایی ملاکی
۵۶ ۳-۲-۴ پایایی آزمون مجدد
۵۷ ۳-۲-۵ همسانی درونی
۵۸ ۳-۲-۶ پایایی بین ارزیاب ها
۵۹ ۳-۳ جامعه پژوهش
۵۹ ۳-۴ نمونه پژوهش
۶۰ ۳-۵ مشخصات واحدهای مورد پژوهش
۶۱ ۳-۶ روش نمونه گیری
۶۲ ۳-۷ ابزار گردآوری داده ها
۶۴ ۳-۸ روش کار
۶۵ ۳-۹ روش تجزیه و تحلیل
۶۶ ۳-۱۰ ملاحظات اخلاقی

۶۷	فصل چهارم: نتایج
۶۸	۴-۱ مشخصات فردی اجتماعی
۷۱	۴-۲ نتایج روان‌سنجی BPS
۷۱	۴-۲-۱ روایی محتوایی
۷۲	۴-۲-۲ روایی افتراقی
۷۶	۴-۲-۳ روایی ملاکی
۷۹	۴-۲-۴ تعیین همسانی درونی
۸۱	۴-۲-۵ پایایی بین ارزیاب‌ها
۸۱	۴-۲-۶ پایایی آزمون-آزمون مجدد
۸۲	۴-۳ نتایج روان‌سنجی NVPS
۸۲	۴-۳-۱ روایی محتوایی
۸۳	۴-۳-۲ افتراقی
۸۸	۴-۳-۳ روایی ملاکی
۹۰	۴-۳-۴ تعیین همسانی درونی
۹۲	۴-۳-۵ پایایی بین ارزیاب‌ها
۹۳	۴-۳-۶ پایایی آزمون-آزمون مجدد
۹۴	۴-۴ یافته‌های جانبی

۹۶	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری.....
۹۷	۵-۱ بحث.....
۹۷	۵-۱-۱ ویژگی‌های روان‌سنجی BPS.....
۱۰۳	۵-۱-۲ ویژگی‌های روان‌سنجی NVPS.....
۱۰۸	۵-۱-۳ مقایسه ویژگی‌های روان‌سنجی BPS و NVPS.....
۱۱۵	۵-۲ نتیجه‌گیری.....
۱۱۶	۵-۳ محدودیت‌های پژوهش.....
۱۱۷	۵-۴ پیشنهادات پژوهش.....
۱۱۹	منابع و مأخذ.....
	پیوست‌ها.....
	پیوست شماره یک: مقیاس BPS.....
	پیوست شماره دو: مقیاس NVPS.....
	پیوست شماره سه: مقیاس آپاچی II.....
	پیوست شماره چهار: مقیاس ریچموند.....
	پیوست شماره پنج: مقیاس کمای گلاسکو.....
	پیوست شماره شش: پرسش‌نامه CAM-ICU.....
	پیوست شماره هفت: اجازه‌طراحان ابزار.....
	پیوست شماره هشت: تأییدیه کمیته اخلاق.....
	پیوست شماره نه: معرفی‌نامه به مراکز درمانی.....

.....پیوست شماره ده: پذیرش مقاله.....

.....پیوست شماره یازده: صورت جلسه دفاع.....

فهرست جداول

- جدول ۴-۱ توزیع فراوانی بر حسب مشخصات فردی..... ۶۹
- جدول ۴-۲ توزیع فراوانی بر حسب بیماری..... ۷۰
- جدول ۴-۳ توزیع فراوانی دریافت آرامبخش و مسکن..... ۷۱
- جدول ۴-۴ روایی محتوایی BPS ۷۲
- جدول ۴-۵ توزیع نمرات درد BPS ۷۳
- جدول ۴-۶ میانگین نمره درد در زمان‌های مختلف در BPS..... ۷۴
- جدول ۴-۷ مقایسه اختلاف نمره درد در موقعیت‌های مختلف در BPS ۷۵
- جدول ۴-۸ تفاوت آیت‌های BPS در زمان‌های ۱،۲،۵..... ۷۶
- جدول ۴-۹ توزیع نمرات در زمان‌های درد و فقدان درد در BPS..... ۷۷
- جدول ۴-۱۰ روایی ملاکی BPS ۷۷
- جدول ۴-۱۱ روایی ملاکی آیت‌های BPS ۷۸
- جدول ۴-۱۲ ضریب آلفای کرونباخ BPS ۷۹
- جدول ۴-۱۳ میانگین نمره آیت‌ها و ارتباط با نمره کل در BPS ۸۰
- جدول ۴-۱۴ همبستگی بین ارزیاب‌ها در BPS ۸۱
- جدول ۴-۱۵ همبستگی آزمون-آزمون مجدد BPS ۸۲
- جدول ۴-۱۶ روایی محتوایی NVPS ۸۳

- جدول ۱۷-۴ توزیع نمرات درد NVPS..... ۸۴
- جدول ۱۸-۴ میانگین نمرات درد در زمان‌های مختلف در NVPS ۸۵
- جدول ۱۹-۴ مقایسه اختلاف نمره درد در موقعیت‌های مختلف در NVPS..... ۸۶
- جدول ۲۰-۴ تفاوت آیتم‌های NVPS در زمان‌های ۱، ۲، ۵..... ۸۷
- جدول ۲۱-۴ توزیع نمرات در زمان‌های درد و فقدان درد در NVPS..... ۸۸
- جدول ۲۲-۴ روایی ملاکی NVPS ۸۸
- جدول ۲۳-۴ روایی ملاکی آیتم‌های NVPS ۸۹
- جدول ۲۴-۴ ضریب آلفای کرونباخ NVPS ۹۰
- جدول ۲۵-۴ میانگین نمره آیتم‌ها و ارتباط با نمره کل در NVPS ۹۱
- جدول ۲۶-۴ همبستگی بین ارزیاب‌ها در NVPS ۹۲
- جدول ۲۷-۴ همبستگی آزمون-آزمون مجدد در NVPS ۹۳

فهرست نمودار

نمودار ۱-۴ منحنی راک و نقطه برش درد در BPS ۹۴

نمودار ۲-۴ منحنی راک و نقطه برش درد در NVPS ۹۵

فهرست اشکال

- شکل ۱-۲ مقیاس درجه‌بندی کلامی (VRS) ۲۵
- شکل ۲-۲ مقیاس آنالوگ تصویری (VAS) ۲۵
- شکل ۲-۳ مقیاس درد تصویری و ونگ-بیکر ۲۶
- شکل ۲-۴ مقیاس تغییرات چهره (FPS-R) ۲۶
- شکل ۲-۵ دماسنج درد (ITP) ۲۷
- شکل ۲-۶ مقیاس رفتاری و پایش درد نوزادان (FLACC) ۳۱
- شکل ۲-۷ الگوریتم ارزیابی درد و مداخلات (PAIN Algorithm) ۳۲
- شکل ۲-۸ ابزار ارزیابی غیر کلامی درد (NPAT) ۳۳
- شکل ۲-۹ ابزار مشاهده‌ای درد در مراقبت ویژه (CPOT) ۳۴
- شکل ۲-۱۰ مقیاس غیر کلامی درد (NVPS) ۳۶
- شکل ۲-۱۱ مقیاس رفتاری درد (BPS) ۳۸
- شکل ۳-۱ فلوجارت نمونه‌گیری دو مقیاس ۶۱
- شکل ۳-۲ مقیاس رفتاری درد ۶۲
- شکل ۳-۳ مقیاس غیر کلامی درد اصلاح شده ۶۳
- شکل ۳-۴ تصویرسازی نحوه ارزیابی درد توسط هر دو مقیاس ۶۵